

Spis treści

Wstęp	7
1. Idea europejskiej wartości dodanej	13
1.1. Unia Europejska jako organizacja międzynarodowa	13
1.1.1. Istota Unii Europejskiej i zakres integracji europejskiej	13
1.1.2. Podział kompetencji między Unią Europejską a krajami członkowskimi	16
1.1.3. Stopień niezależności politycznej instytucji unijnych	23
1.2. Pojęcie europejskiej wartości dodanej	26
1.2.1. Koncepcja europejskiej wartości dodanej	26
1.2.2. Badanie europejskiej wartości dodanej	31
1.2.3. Stracona europejska wartość dodana	34
1.3. Koncepcja federalizmu fiskalnego – ujęcie teoretyczne	36
1.3.1. Federalizm i federalizm fiskalny – podobieństwa i różnice w kontekście Unii Europejskiej	36
1.3.2. Federalizm fiskalny pierwszej i drugiej generacji	44
1.3.3. Europejska wartość dodana a federalizm fiskalny	46
2. Charakterystyka ponadnarodowych dóbr publicznych	49
2.1. Istota i podział dóbr publicznych	49
2.2. Zawodność rynku i efekty zewnętrzne	55
2.3. Klasyfikacja ponadnarodowych dóbr publicznych	60
2.4. Propozycje dóbr publicznych Unii Europejskiej	65
3. Rola budżetu Unii Europejskiej w tworzeniu europejskiej wartości dodanej	71
3.1. Powiązanie europejskiej wartości dodanej z budżetem Unii Europejskiej	71
3.2. Funkcje budżetu Unii Europejskiej	73
3.2.1. Uwagi wprowadzające	73
3.2.2. Funkcja alokacyjna	82

3.2.3. Funkcja redystrybucyjna	85
3.2.4. Funkcja stabilizacyjna	87
3.3. Finansowanie ponadnarodowych dóbr publicznych z budżetu Unii Europejskiej	92
3.4. Zasada „słusznego zwrotu” a europejska wartość dodana	94
3.5. Zmiana budżetowych sald operacyjnych w kontekście mechanizmów korekcyjnych	101
4. Ponadnarodowe dobra publiczne w wieloletnich ramach finansowych 2021–2027	119
4.1. Przeformułowanie struktury wydatków	119
4.2. Zielony Ład	122
4.3. Polityka innowacyjna Unii Europejskiej	125
4.4. Finansowanie szkolnictwa wyższego	131
4.5. Transeuropejskie sieci transportowe, energetyczne i telekomunikacyjne	133
4.6. Polityka obronna, zarządzanie migracjami i porządek publiczny ...	134
4.7. Ochrona dziedzictwa kulturowego	137
4.8. Zdrowie publiczne jako dobro globalne	138
5. Wpływ wykorzystania środków unijnych na poziom wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego państw członkowskich Unii Europejskiej	143
5.1. Produkt krajowy brutto i wskaźnik rozwoju społecznego jako przykłady pomiaru wzrostu gospodarczego i rozwoju społeczno-gospodarczego	143
5.2. Wpływ wydatków publicznych na gospodarkę	148
5.3. Próba pomiaru europejskiej wartości dodanej na przykładzie wydatków unijnych	150
5.3.1. Metodyka badań	150
5.3.2. Rezultaty badań	157
5.3.3. Dyskusja i wnioski	173
5.4. Wpływ mechanizmów korekcyjnych na poziom zamożności państw członkowskich	189
Zakończenie	195
Literatura	201
Spis rysunków	222
Spis tabel	223